

REDUZUM IS IN LIBBEND DOARP

Door Andries Veldman • Beeld Anton Feddema

'Reduzum is in libbend doarp. Dêr bart fan alles.' Aan de eettafel van Afke van Gorkum in een nieuwbouwjke in Reduzum zitten, behalve de bewoonster, Geeske Smorenburg en Henk Korf aan tafel. Het trio is onmisbaar bij de productie van Doarpskrante Linepraat, een tien keer per jaar verschijnend periodiek voor de inwoners van de dorpen Eagum, Friens, Idaerd en Reduzum. 'Wat het karakter van het dorp Reduzum is? Rood en blauw', zegt Henk Korf (77). Socialistisch rood en geheelonthouders blauw. Al zijn de laatste jaren de felle kleuren door sterk wisselende politieke voorkeuren verbleekt en worden er in de van oorsprong principieel non-alcoholische Blauwe Tent, tot in de haarvaten verbonden met het dorp en stammend uit de strijd tegen alcoholgebruik, tegenwoordig ook wijntjes geschonken.

Doarpskrante De Linepraat, want daarvoor zijn we gekomen, vormt een belangrijke verbinding tussen de bewoners van de dorpen, waarin overigens politieke discussies of gedachtenwisselingen over de beleidsverandering in de Blauwe Tent vrijwel afwezig zijn. Verbinding is het hoofdthema en De Linepraat speelt daarin een belangrijke rol. Naast de maandelijks uitgave verscheen in mei het jaarlijkse Informatie en Adressen Bewaarblad met daarin een overzicht van vrijwel alle inwoners die zich op enigerlei wijze, vaak in groeps- en verenigingsverband, inzetten voor de dorpen. Het is een indrukwekkende opsomming. Voor het maken van Doarpskrante Linepraat zijn maar liefst dertig personen in touw.

Afke van Gorkum-Boersma (85) neemt het allereerste archiefboek met ingebonden dorpskranten ter hand. De naslaghistorie van de dorpskranten begon in 1961 met De Stânfries mei

Linepraat, de voorloper van de dorpskrant dat zich vooral beperkte tot het nieuws uit de korfbalwereld. Onder redactie van S. Boersma, W. Schaap, A. Spijksma en A. Wouda werd de KNKB-competitie nauwkeurig verslagen. Al op de eerste pagina schittert Afke van Gorkum in de kolommen met een behendige worp door de korf. In 1979 werden de in de dorpen verschijnende bladen gebundeld. De Stânfries mei Linepraat en de Skoallebel, die zo nu en dan uitkwam, trokken vanaf die datum gezamenlijk op. Het kerkblad It Klankboerd sloot zich hier later bij aan. Oud-onderwijzer Henk Korf: 'Dat we gezamenlijk optrokken kwam ook omdat er veel los reclamemateriaal werd verspreid waar leerlingen voor werden ingeschakeld. Dat ging allemaal vanuit de basisschool, waar de stencilmachine stond opgesteld. Soms gingen de kinderen van de school een of twee keer per week op pad om het drukwerk te verspreiden. Ik durf rustig te stellen dat er misbruik van de kinderen werd gemaakt. Ouders trokken aan de bel, terecht natuurlijk.'

Tegenwoordig is de handel anders gestructureerd en hoeven de leerlingen van de school zich niet meer druk te maken over de verspreiding. Geeske Smorenburg: 'De verenigingen leveren kopij aan en zorgen voor een deel voor de bezorging.' Ook inhoudelijk loopt het op rolletjes. Henk Korf: 'Eigenlijk plaatsen

we alles wat aangeleverd wordt. We kijken voornamelijk naar de schrijfstijl.' Dorpsgenoot en voormalig sportverslaggever Koos Wieling van Omrop Fryslân controleert de Friese spelling. Geeske Smorenburg: 'Als er van buitenaf iets wordt aangeleverd, van buiten onze dorpen dus, dan wordt daarover gediscus-

sieerd.' Henk Korf: 'Het is niet de bedoeling dat de kapster van Mantgum in onze dorpskrant adverteert. We hebben nog een eigen kapster in het dorp. Ook de verslagen van de volleybalclub uit Jirnsum komme der net yn.'

Henk Korf kwalificeert zijn dorp als eigengereid. Hij vertelt dat

Gezamenlijk tellen de vier dorpen maar liefst 47 verenigingen. 'In 2000, toen de website reduzum.com werd gelanceerd, was de algemene gedachte dat de papieren, huis-aan-huis verspreide Doarpskrante het nog een jaar of tien zou uithouden, maar we zijn er nog steeds', vertelt Geeske Smorenburg (74). En niet alleen het bestaansrecht staat fier overeind; er is nu zelfs sprake van technische vernieuwing. De Linepraat, die al ruim vijftig jaar op een stencilmachine wordt gemaakt, wordt voortaan op een regulier kopieerapparaat gedrukt.

DÊR BART FAN ALLES

LIWWADDERS JULI/AUGUSTUS 2024 9

binnen de lokale onderwijswereld Reduzum bekend stond als vrijstaat Reduzum. Daar deden ze het net even wat anders, op hun eigen manier. 'De bovenschoolse directeurs vonden Reduzum eruit springen.' Het karakter werd mede bepaald door de al eerder genoemde Blauwe Tent en de komst van de windmolen tegenover dit bijzondere etablissement. Met gemengde gevoelens kijken de Reduzumers naar de koerswijziging van het horecabedrijf dat jarenlang alcoholvrij werd gerund door de familie Huistra. Twee jaar geleden is de Blauwe Tent overgenomen door Tjitske de Jong, die de Perzische kleedjes resoluut van tafel haalde en alcoholische versnaperingen ging schenken. Henk Korf heeft begrip voor de ommezwaai. 'Je moet rekening met elkaar houden. Het horecabedrijf maakt de keuze om te blijven voortbestaan.' Zo wordt er ook omgegaan met het dorpscafé De Welp van Jeroen van Dijk. 'Ik ben betrokken bij de exploitatie van de sportkantine. De kantine mag het café niet in de weg zitten. Tegen trouwerijen zeggen wij nee, tenzij Jeroen omhoog zit en hier zijn goedkeuring aan verleent. Maar in principe zorgen we ervoor dat er geen concurrerende zaken plaatsvinden

in de kantine.' De sportkantine heeft overigens wel een behoorlijke omzetsprong gemaakt. 'Toen ik er kwam, was de omzet 900 gulden per jaar. Nu is die 42.000 euro.' Het dorp heeft geen dorps huis. Men is tevreden met het café met bovenzaal, de sportkantine en het kerkklokaaltje.

Ook de strijd om de nieuwe windmolen die de oude moest vervangen heeft het dorp niet onberoerd gelaten. Geeske Smorenburg: 'In protte ergernissen.' Het werd een strijd tussen de provincie (die bezwaar maakte tegen een solitaire molen) en de gemeente Leeuwarden, die achter de nieuwbouwplannen stond. De gemeente trok tot tevredenheid van de Reduzumers aan het langste eind. Er kwam een nieuwe molen, net even wat hoger dan de oude. Afke, Geeske en Henk zijn blij dat de strijd achter de rug is. Ze hebben niet veel zin om op deze zaak terug te kijken.

Waar het drietal wél met voldoening op terugkijkt is het vaste ritueel van samenstellen, opmaken, stencilen en handmatig in elkaar zetten van Linepraat. Geeske Smorenburg: 'Om zeven uur 's avonds stond daar een pallet met papier die vervolgens

JEROEN VAN DIJK VAN CAFÉ DE WELP: IK HEB MIJN LIDMAATSCHAP VAN HORECA NEDERLAND OPGEZEGD

Voor de destijds vijftienjarige Jeroen van Dijk was het een grote schok toen zijn ouders een café kochten in, wat toen nog Roordahuizum heette. 'We woonden in Harlingen en mijn vader had op de bonnefooi een café gekocht. Dat leek hem wel wat. Ik ging van een stad naar een dorp. Daar waar men bij wijze van spreken aan de ene kant vertelde dat iemand een klap voor zijn kop had gekregen, en aan de andere kant van het dorp opving dat diegene was vermoord.'

De vijftienjarige Jeroen van destijds is nu een veertiger die met volle inzet in het hart van het dorp het café De Welp in de benen houdt. 'De Welp, omdat het café hiervoor de naam De Gouden Leeuw droeg.'

Het rookverbod in cafés, de verhoging van de minimumleeftijd voor het nuttigen van alcohol en de corona-epidemie zijn de cafébaas niet in de koude kleren gaan zitten. 'Dat is niet mis geweest. Met corona ben ik in de bouw gaan werken. Je moet toch wat. Ik ging tegels zetten. De verhoging van de minimumleeftijd is ook zo raar. Op 30 juni mocht ik nog schenken en een dag later moest ik nee verkopen. Patsboem, sorry, je mag geen bier meer hebben. Zo vreemd allemaal. Het roken buiten de deur geeft overlast voor de burens. Ik heb mijn lidmaatschap van Horeca Nederland opge-

zegd. Die hebben het zo enorm laten afweten.' Op vrijwel alle bepalingen en beperkingen heeft Jeroen van Dijk een, laten we zeggen, pragmatisch antwoord gevonden. Hij en zijn vrouw Lutz zijn er de types niet naar om zich voor één gat te laten vangen.

Het café en de inpandige cafetaria bruisen als nooit tevoren. 'In het café zit een tachtigjarige naast een achttienjarige aan de bar. Er kan worden gebiljart, er is op vrijdag een vrouwenbiljartclub. Er wordt voetbal gekeken (iedereen is voor Heerenveen en ik ben voor Cambuur) en de races van Max Verstappen worden gevolgd. Ik ben voor Louis Hamilton.' De leerlingen van de basisschool gebruikten de bovenzaal voor de musical die het einde van hun schoolseizoen markeert.

Vader Rijk en moeder Sjoukje assisteren als het zo uitkomt. 'Mijn vader is vanuit het niets in het diepe gesprongen. Wij hebben toen mijn baan bij Haitsma Beton verviel vijf jaar het gemeenschapsgebouwtje in Friens bestierd. Nu al weer negen jaar zitten we in De Welp, die we overnamen van mijn ouders.' Op de dag dat de verslaggever langskomt wordt achter het café volop gewerkt aan de volleybalmiddag die op het programma staat. 'Lief en leed worden hier gedeeld. Je ziet de gasten ouder worden, en nsoms overlijden. Er komt af en toe een nieuweling binnen-waaien.'

Lief en leed worden hier gedeeld

in dertig stapels van honderden bladzijden tot 600 Linepraten moest worden gemaakt. We liepen als vrijwilligers een rondje langs de tafels en om half

tien waren we klaar.' Bestuurslid Menno Wiersma schrijft in het laatste nummer: 'Wat een werk! En sommigen hebben dat bijna hun halve leven elke

maand opnieuw gedaan. Onze grote waardering gaat uit naar al deze vlijtige bezige bijen, die wij geweldig veel dank verschuldigd zijn.'

Op kerstavond zit de kerk bomvol

DOMINEE BOERS VOND DAT MINISTER-PRESIDENT COLIJN MET EEN MOLENSTEEN OM ZIJN NEK IN HET WATER GESMETEN MOCHT WORDEN

Slechts tien, en soms maar zes kerkgangers bevolkten de laatste jaren de Vincentiuskerk van de protestantse gemeente in Reduzum. Het rechthoekige kerkgebouw, de zaalkerk, stamt uit de 15e eeuw. Ondanks deze historie heeft de kerkenraad vorig jaar besloten geen kerkdiensten meer te organiseren. Secretaris en scriba Siep van Lingen vindt het jammer, maar de kerk blijft in beginsel geopend voor iedereen die het gebouw wil gebruiken voor bijzondere activiteiten. 'De komende weken is het kerkgebouw op zaterdag geopend tijdens de Tsjerkepaeddagen. Voor de diensten moest de kachel worden opgestookt en een organist ingehuurd. Dat ging gewoon niet meer.'

Siep van Lingen, oud-persfotograaf bij de Leeuwarder Courant, kreeg het verzoek van straatgenoot Durk van Gorkum om zich in te spannen voor de kerk. 'Die kwam aan de deur, constateerde dat ik ooit gedoopt was en vroeg of ik er iets voor zou voelen om vrijwilligerswerk te verrichten voor de Vincentius.' Van Lingen, geboren in Marrum en lange tijd woonachtig in Leeuwarden, was in de hoofdstad ook al betrokken geweest bij vrijwilligerswerk. 'Voor mijn studie aardrijkskunde aan Ubbo Emmius bracht ik de Vijzelstraat in het centrum van de stad in kaart, waarbij de vraag moest worden beantwoord hoe de gemeente omgaat met historische gebouwen.' Later was Van Lingen actief in de wijk Heechterp, waar hij ontdekte dat, hoewel de

buurt meebetaalde aan de speeltuin, er van onderhoud vrijwel geen sprake was. In Reduzum, waar hij dertig jaar geleden ging wonen, werd hij betrokken bij het beleid rond de speeltuinen in het dorp.

De teloorgang van het kerkbezoek aan de Vincentius wordt beschouwd als een voldongen feit. Onverschrokken kerkredenaars zoals weleer zijn er niet meer. Siep van Lingen roept de illustere voorganger Benjamin Boers in herinnering, die een volle kerk liet weten dat minister president Colijn wat hem betrof met een molensteen om zijn nek in het water gesmeten mocht worden. Dominee Boers was gecharmeerd van het communisme en ging in Rusland op zoek naar de werkwijze van Stalin. In eigen dorp zette hij zich in voor de strijd tegen het alcoholmisbruik, dat onder meer in 1911 resulteerde in de oprichting van het horecabedrijf De Blauwe Tent.

'Op kerstavond zit de kerk bomvol', zegt Van Lingen. Ook wordt er in november onder veel belangstelling stilgestaan bij de herdenking van de overledenen. Tijdens de kermis, de merke, is er een inloop voor ouderen. Voor de kerkdiensten zal voortaan moeten worden uitgeweken naar de kerken in Grou. Nieuwe kandidaat-bestuursleden zijn aangetrokken om de Vincentius nieuw leven in te blazen. 'Wij zijn hier vrijzinnig. Er wordt niet al te dogmatisch gedacht. We richten ons nu op de Sint Piter in Grou, ook een dorp met eigen kenmerken.'